

Enheten för kulturmiljö
Carina Örneklin Berg

Datum
2017-04-12

Beteckning
43111-36981-2016

Wästbygg Projektutveckling
Stockholm AB
Att: Christofer Söderström

Åke Sundvall AB
Att: Tim Svalling

Resultat av arkeologisk utredning etapp 1 inom del av fastighet Skärholmen 2:1 m.fl., Vårbergstoppen, Stockholms kommun

Bakgrund

Länsstyrelsen i Stockholms län beställde den 18 oktober 2016 en arkeologisk utredning etapp 1 och 2 enligt 2 kap 11 § Kulturmiljölagen (1988:950) inför planerad detaljplan för Vårbergstoppen. Efter direktval utsågs Stockholms läns museum att utföra den arkeologiska utredningen.

Resultat från den arkeologiska utredningen och Länsstyrelsens bedömning

Vid den arkeologiska utredningen etapp 1 påträffades, en fornlämningsliknande lämning, en brukningsväg, ett jaktvärn/stridsvärn och en stentäkt. Lämningarna utgör inte fornlämning och omfattas därmed inte av Kulturmiljölagen. Området är således utrett och kan tas i anspråk inför byggnation.

En rapport kommer att sändas till er från Stockholms läns museum.

Carina Örneklin Berg
1:e antikvarie

SLUTMEDDELANDE

Datum
2017-04-12

Beteckning
43111-36981-2016

Bilaga: Karta

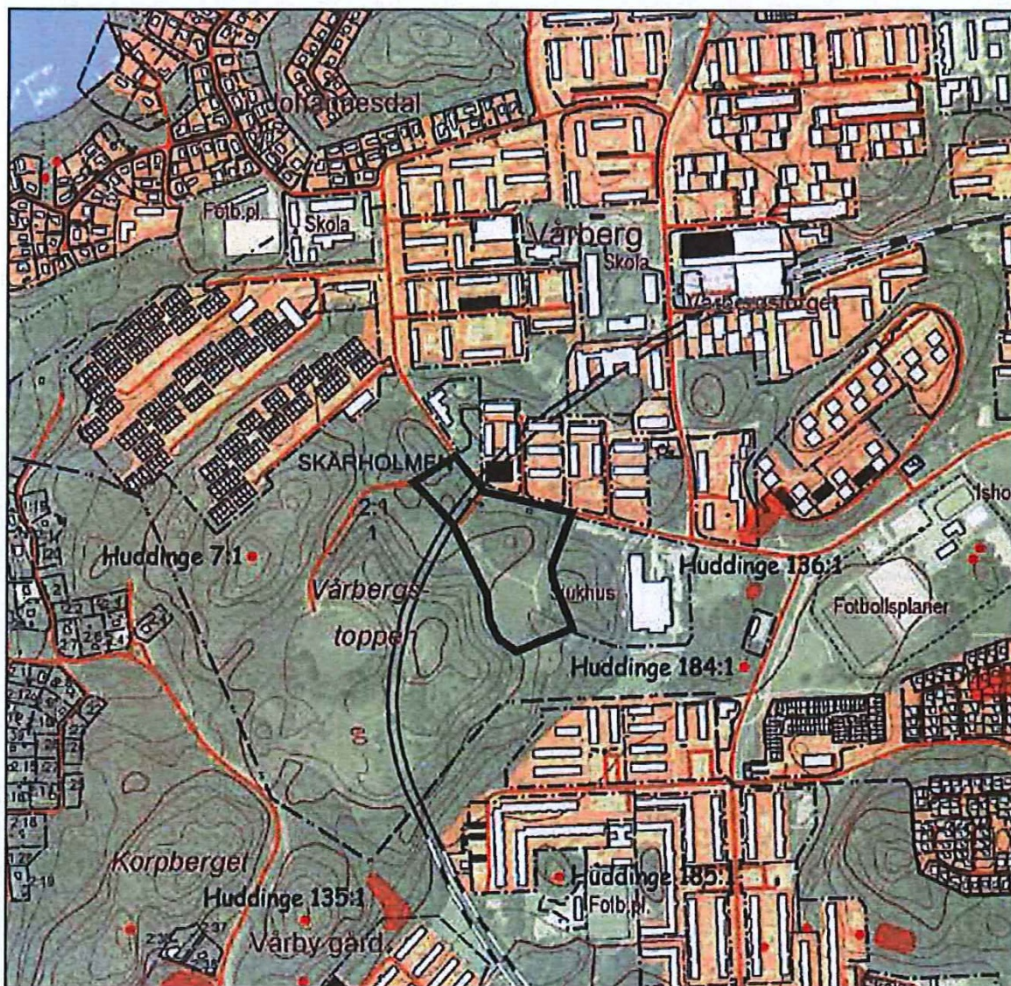

Fig 2. Utredningsområdet markerat med svart linje på fastighetskartan. Fornlämningar markerade i rött. Skala 1:10 000.

STOCKHOLMS
LÄNS
MUSEUM

INKOM
LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN

2017 -04- 05

2017-03-31

DNR: 43112-36981-2016

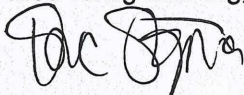
Hej!

Härmed översänds Stockholms läns museums rapport nr 2017:11, Vårbergstoppen.
Arkeologisk utredning etapp 1, fastigheten Skärholmen 2:1 m.fl.

Vid frågor om rapportens innehåll vänligen kontakta undertecknad eller enhetschef
Richard Grönwall, tfn 08-586 194 55.

Rapporten finns även att läsa och ladda ned i pdf-format på adressen
www.stockholmslansmuseum.se

Med vänlig hälsning,

Tove Stjärna
Arkeolog
Kulturmiljö & dokumentation
Stockholms läns museum
08-586 194 19
076-526 94 19
tove.stjarna@stockholmslansmuseum.se

INKOM
LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN

2017 -04- 05

DNR:.....

STOCKHOLMS
LÄNS
MUSEUM

ARKEOLOGI

Vårbergstoppen

Rapport 2017:11

Arkeologisk utredning etapp 1, fastigheten Skärholmen 2:1 m fl.

Stockholms stad

Huddinge socken

Södermanland

Tove Stjärna

Stockholms läns museums rapporter finns även som pdf: www.saml.ra.se

Creative Commons erkännande Publik Licens 4.0, undantaget lantmäteriets kartmaterial.

Stockholms läns museum

Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133

Foto: Tove Stjärna om inget annat anges.

Produktion: Stockholms läns museum

Nacka 2017

VÅRBERGSTOPPEN

Arkeologisk utredning etapp 1

Tove Stjärna

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens beslut, dnr:	43112-36981-2016 (2016-10-18)
Stockholms läns museums dnr/projektnr:	2016:144/5017006
Landskap:	Södermanland
Kommun:	Stockholms stad
Socken:	Huddinge socken
Fastighet:	Skärholmen 2:1 m fl
Fornlämning:	-
Koordinatsystem:	SWEREF 99 TM
Typ av undersökning:	Arkeologisk utredning etapp 1
Utredningsyta:	Cirka 30 000 m ²
Uppdragsgivare:	Länsstyrelsen i Stockholm
Företagare	Åke Sundvall AB
Projektgrupp:	Tove Stjärna (projektledare), Lars Andersson
Undersökningsperiod:	2017-01-27
Arkivmaterial:	Stockholms läns museums arkiv
Fynd:	-

Innehåll

Administrativa uppgifter	4
Sammanfattning	6
Bakgrund och syfte	6
Topografi och kulturmiljö	7
Metod och genomförande	8
Resultat	8
Antikvarisk bedömning	9
Referenser	10

Bilagor

Bilaga 1. Objekttabell

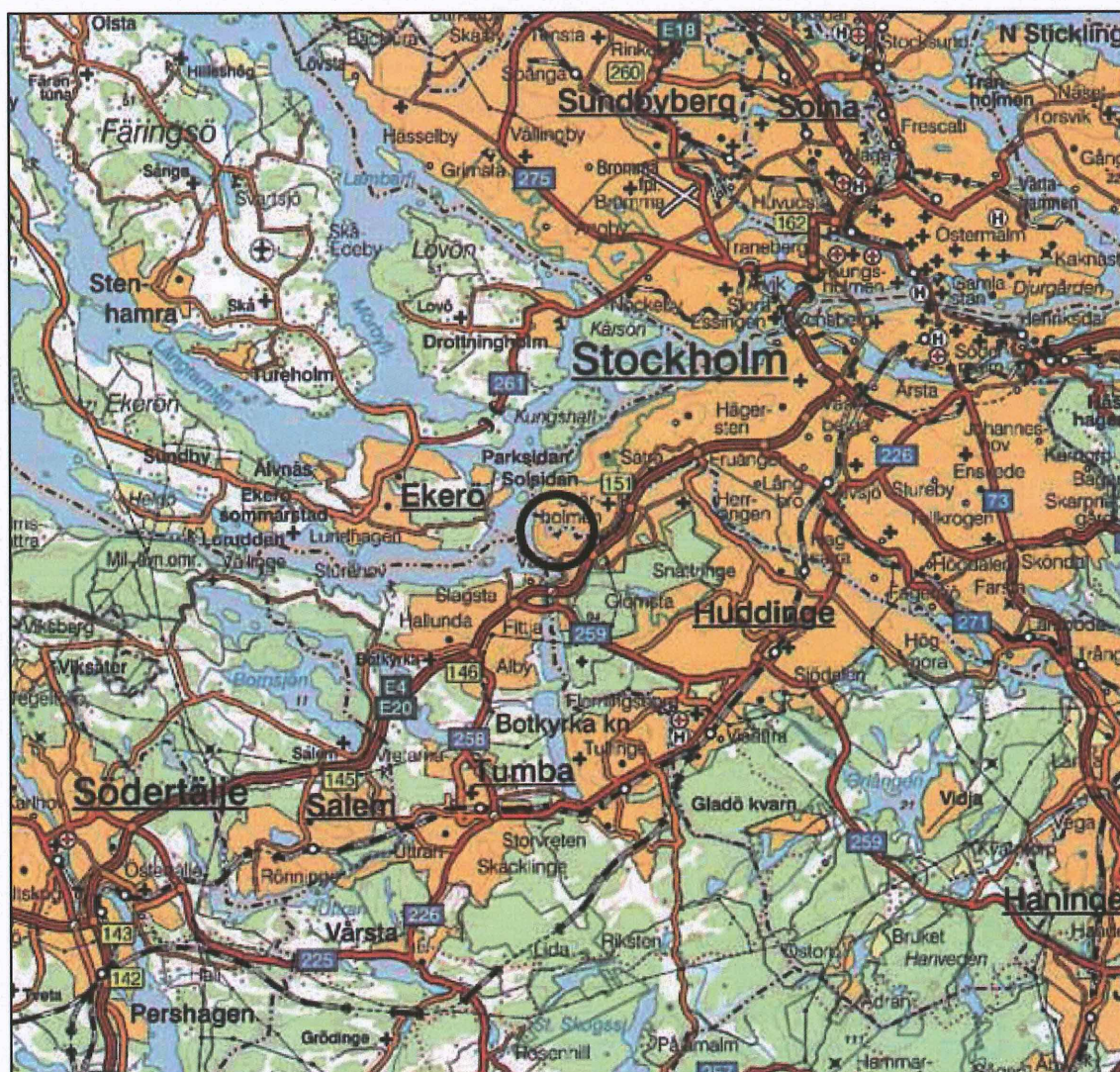

Fig 1. Översiktskarta. Läget för utredningsområdet markerat med svart cirkel. Skala 1:200 000

Sammanfattning

Stockholms läns museum har under januari 2017, efter beslut av Länsstyrelsen i Stockholm (dnr 43112-36981-2016) utfört en arkeologisk utredning etapp 1 inom fastigheten Skärholmen 2:1 m.fl, Huddinge sn, Stockholms stad. Företagare och exploatör var Åke Sundvall AB.

Området har så långt det går att följa i det historiska kartmaterialet utgjort skogsmark till Vårby gård. Vid fältinventeringen påträffades en sentida *arbetsväg*, en *stentäkt* av sen karaktär, en *jakt-skåra* alternativt ett enklare *skyttrevärn* samt en *stensättningsliknande lämning*. Inga av lämningarna utgör fornlämning.

Bakgrund och syfte

Utredningen föranleddes av att Stockholms stad arbetar med en detaljplan för Vårbergstoppen inför byggnation. Planområdet är cirka tre hektar stort och ligger omedelbart nord och nordöst om Vårbergstoppen, vilken utgörs av spräng- och schaktmassor från tunnelbanebygget (fig 2). I närheten finns två stensättningar, Huddinge 7:1 och 184:1 samt att det tidigare har funnits ett

Fig 2. Utredningsområdet markerat med svart linje på fastighetskartan. Fornlämningar markerade i rött. Skala 1:10 000.

gravfält, Huddinge 136:1. Mot bakgrund av detta bedömde Länsstyrelsen i Stockholms län att det fanns risk för att ytterligare fornlämningar kunde finnas inom området och att en arkeologisk utredning enligt 2§ kap 11§ kulturmiljölagen (1988:950) skulle utföras.

Topografi och kulturmiljö

Utredningsområdet (UO) utgörs av delvis kuperad terräng i bergig skogsmark, delvis av öppen mark direkt nedanför Vårbergstoppen. Markslaget består av morän och glacial lera samt varvig mo och mjäla med lerskikt. Direkt nedanför Vårbergstoppen, i nord och nordöst framstår de öppnare ytorna som delvis anlagda, något som troligen skett samtidigt som toppen byggdes.

Inom UO var inför utredningen inga fornlämningar kända sedan tidigare. I närområdet finns två stensättningar registrerade, Huddinge 7:1 och 184:1, samt att det tidigare funnits ett gravfält vilket undersöktes och togs bort på 1960-talet. Området går att följa på de historiska kartorna från den geometriska avfattningen 1703 till 1951 års ekonomiska karta och har utgjorts av skogsmark tillhörande Vårby säteri (fig. 3).

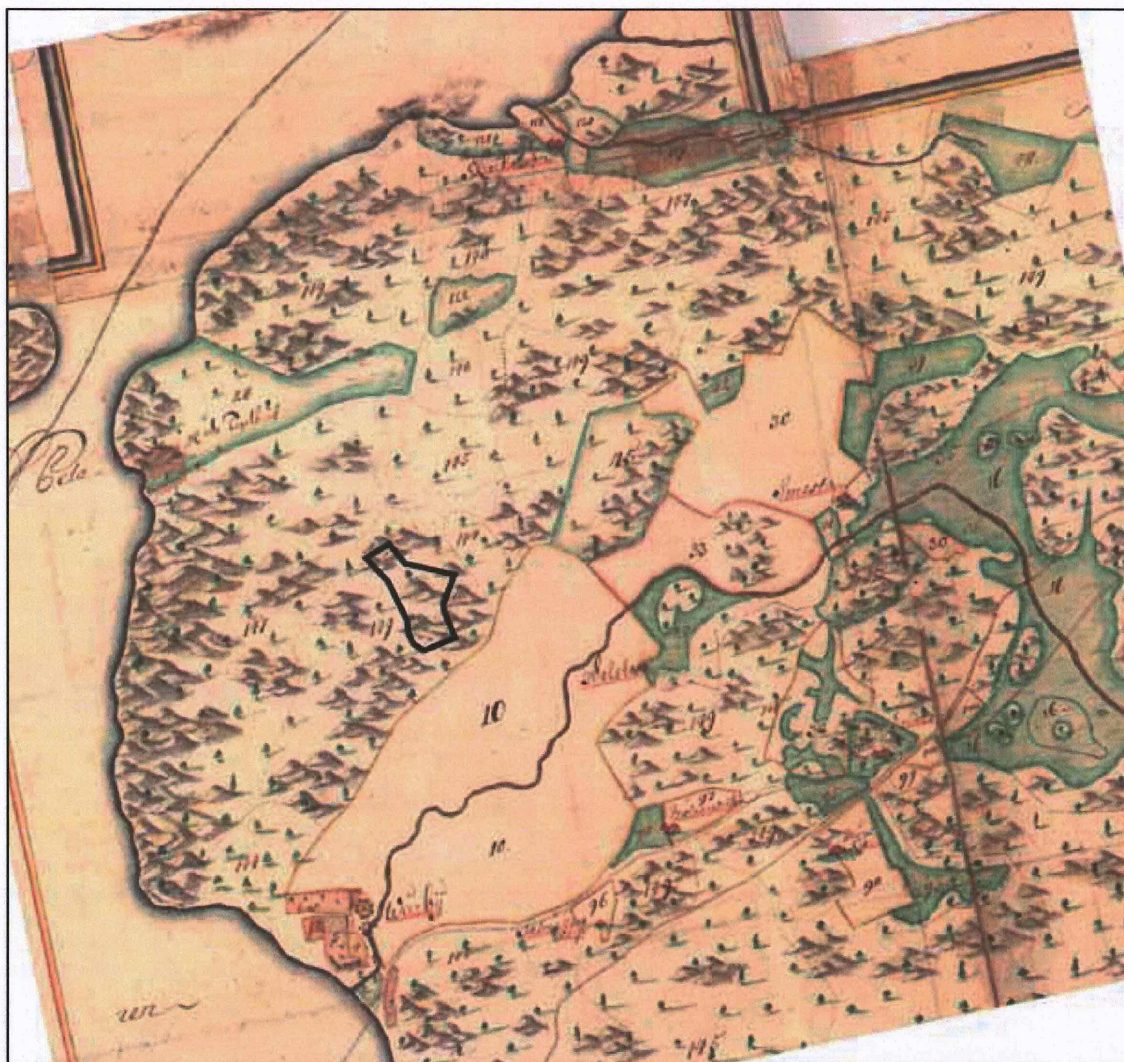

Fig. 3. Den geometriska avfätningskartan från år 1703 (rektifierad). Utredningsområdet markerat med svart linje. Skala 1:20 000.

Metod och genomförande

Utredningen har omfattat en kart- och arkivgenomgång (ATA, FMIS, Lantmäteriets digitala kartarkiv, Sveriges geologiska undersökningar, Vitterhetsakademiens bibliotek) samt en okulär fältinventering. Syftet med kart- och arkivstudien var att klargöra hur området har nyttjats över tid samt att eftersöka uppgifter om eventuella tidigare undersökningar i området.

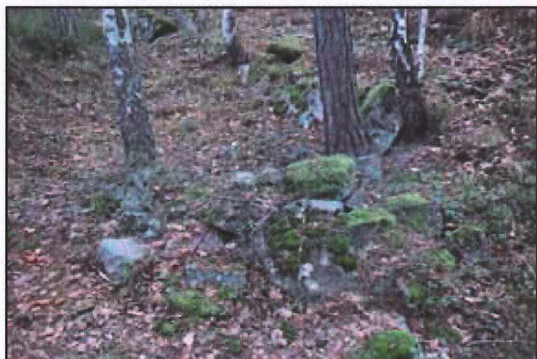

Fig. 4. Fornlämningsliknande lämning, objekt 1.

De vid fältinventeringen påträffade objekten mättes in med GPS samt dokumenterades med text och foto. Vid fältinventeringen rådde goda siktförhållanden.

Resultat

Vid kart- och arkivstudien påträffades inga handlingar som direkt berörde undersökningsområdet utöver de historiska kartorna.

Vid fältinventeringen påträffades fyra objekt,

Fig. 5. Plan över utredningsområdet med påträffade objekt markerade i rött. Skala 1:2000.

varav tre bedöms utgöra övrig kulturhistorisk lämning (fig. 5 samt bilaga 1). Inga fornlämningar påträffades inom området.

Antikvarisk bedömning och utvärdering

Inga fornlämningar påträffades inom utredningsområdet. Utredningen utfördes i enlighet med undersökningsplanen och avslutades efter etapp 1 då inga indikationer på fornlämningar påträffades.

Referenser

Arkiv

Lantmäteristyrelsens arkiv (LMS).

Akt: A41-31:2

Rikets allmänna kartverks arkiv

RAK-id: J112-75-19

RAK-id: J133-10i4d53

RAK-id: J243-75-1

Lantmäterimyndigheternas arkiv

Akt: 01-hud-103

Riksantikvarieämbetet, fornminnesregistret (FMIS)

Sveriges geologiska undersökningar (SGU), Stockholm SV, 1968.

Bilagor

1. Objekttabell

Bilaga 1. Objekttabell

Objekt	Typ	Beskrivning	Bedömning
1	Fornlämnings-liknande lämning	Stensättningsliknande lämning. Oregelbunden form mot det ovala. Ca 5 x 5 m i diameter, ca 0,3 m hög. Stenmaterialet är blandat, 0,2-1 m stora stenar, delvis löst med en del skarpkantade stenar. Framförallt är det det oregelbundna stenmaterialet och packningens lösa sammansättning som ger anläggningen ett recent utseende.	ÖKL
2	Brukningssväg, vägbank	Ca 4 m bred, ca 0,4 m hög och ca 33 m lång. I ytan syns märken efter hjulspår. Troligen utgör vägbanken en arbetsväg som använts i och med anläggandet av Vårbergstoppen.	Ej fornlämning
3	Jaktvärn/stridsvärn	Ca 2 x 0,5 m stort, ca 0,3 m högt. Anlagt i sluttning mot NÖ. Stenmaterialet är blandat och delvis kantigt.	ÖKL
4	Stentäkt	Stentäkt av sentida karaktär. Inom ett cirka 2 m stort område finns på bergssidan spår av sprängning i form av skarpkantade ytor. Nedanför ligger finns en ca 2 x 3 m stor hög med skarpkantat stenmaterial med en stenstorlek mellan ca 0,1-0,7 m.	ÖKL

**STOCKHOLMS
LÄNS
MUSEUM**

Stockholms läns museum, Järnvägsgatan 25, 131 54 Nacka, 08-586 194 00 www.stockholmslansmuseum.se